VN/16814/2022

LVM
KOO / KOH / Rita Linna

22.11.2022

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

HE 222/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja lainsäädäntömuutoksia kokonaisuutena perusteltuina ja kannatettavina täsmennyksinä ja lisäyksinä voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Ehdotetut säännökset selkeyttävät lupalain ja etuostolain soveltamisen edellytyksiä ja lisäävät kiinteistökauppoihin liittyvän lupamenettelyn ja mahdollisen valtion etuosto-oikeuden käytön ennakoitavuutta ja läpinäkyvyyttä kiinteistökaupan osapuolille.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää perusteltuna ja kannattaa eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta (470/2019, myöh. lupalaki) annetun lain 1 §:n soveltamisalan laajennus koskemaan henkilöitä, jolla ei ole kansalaisuutta, kansalaisuus on tuntematon tai kansalaisuutta ei ole luotettavasti todennettu, sekä tosiasiallisen vaikutusvallan arvioinnin selkeyttämistä koskemaan osakeyhtiön lisäksi muuta yhteisöä tai liikettä. Säännökset täsmentävät lain soveltamisalaa koskemaan tasapuolisesti ja suuremmalla varmuudella kaikkia lain tarkoituksen toteutumisen kannalta merkityksellisiä ulkomaalaisia tahoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä lupalain 4 §:ään ehdotusta, jonka mukaan puolustusministeriön on pyydettävä hakemuksesta lausunto siltä viranomaiselta, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen kiinteistön hankinta saattaa vaikuttaa. Ministeriön hallinnonalalla tämä koskee erityisesti Väylävirastoa, joka on valtion kiinteistöomaisuuden haltija valtion omistamien tie-, rautatie-, lentokenttä- ja muiden liikennealueiden osalta.

Ehdotetut lakimuutokset tukevat osaltaan yleisen lainkuuliaisuuden noudattamista. Lupalakiin ehdotettu lisäys puolustusministeriön mahdollisuudesta selvittää hakijalta kiinteistökaupan rahoituksen alkuperää pienentää mahdollisuutta käyttää kiinteistökauppaa esim. ulkomaalaisten varojen laittomaan rahanpesuun.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 4, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

Useat ehdotetut lakimuutokset vähentävät myös mahdollisuutta kiertää lakien tavoitteena olevaa ulkomaalaisten kiinteistökauppojen seurantaa ja valvontaa, ja siten lakien tavoitteiden saavuttamista. Tästä näkökulmasta arvioituna on perusteltua, että lupalain 5 §:ään lisättäisiin mahdollisuus hylätä hakemus, jos on ilmeistä, ettei hankinnan kohteena oleva kiinteistö sovellu hakemuksessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, tai jos luovutuksensaaja on karkotettu tai oleskelee Suomessa laittomasti.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää perusteltuna valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain (469/2019, myöh. valtion etuostolaki) 1 §:n selkeyttämistä siten, että valtion etuosto-oikeuden käyttö on etusijainen suhteessa lakisääteiseen kunnan etuosto-oikeuteen niissä tilanteissa, joissa kiinteistön hankkiminen valtiolle on tarpeen maanpuolustuksen, rajavalvonnan tai rajaturvallisuuden varmistamiseksi, alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen takia tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että valtion etuostolain 5 §:ssä ehdotettu valtion etuosto-oikeuden käyttämisen määräajan jatkaminen yhdellä kuukaudella neljään kuukauteen on perusteltua mm. riittävien viranomaisselvitysten saamisen varmistamisen, päätösten laadun ja oikeusvarmuuden lisääntymisen sekä hakijoiden oikeusturvan parantumisen näkökulmasta. Neljän kuukauden määräaika ei ole ministeriön näkemyksen mukaan kohtuuttoman pitkä aika lain soveltamisalaan kuuluvien kiinteistöjen kaupan osapuolille, koska valtion etuosto-oikeuden käytön selvittäminen ja riski sen käyttämisestä on yleensä kaupan osapuolten tiedossa kauppaa tehtäessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarkoituksenmukaisena ja tukee valtion etuostolain 5 §:ään ehdotettua säännöstä, jonka mukaan puolustusministeriön ja sisäministeriön on pyydettävä ennen etuosto-oikeuden käytön esittämistä lausunto etuosto-oikeuden käyttämisen tarpeellisuudesta siltä viranomaiselta, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen kiinteistön kauppa saattaa vaikuttaa. Puolustusministeriö ja sisäministeriö voisivat hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kyseisiä vaikutuksia viranomaisen toimintaan saattaa olla kiinteistön sijainnista riippuen esimerkiksi Väyläviraston, Ilmatieteen laitoksen tai Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan.

Olli-Pekka Rantala
osastopäällikkö

Miikka Rainiala
yksikön johtaja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

VN/16814/2022-LVM-59

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Rainiala Miikka 911860671	Rantala Olli-Pekka 911860737
2022-11-22	2022-11-22